LÄRARHANDLEDNING

SLOTTET VALENTINS MYSTERIER

BACKA TEATER 2022

055

BACKA TEATER

LINDHOLMEN HISINGEN | WWW.BACKATEATER.SE | 031 708 71 01

Göteborgs Stadsteater

VARMT VÄLKOMNA TILL BACKA TEATER

Att lämna barndomen och ge sig ut på äventyret att växa upp och hitta sig själv.

Det enda Enya vet om världen bortom bergen är det hennes styvmamma berättat: där finns ett stort svart hav med människoätande monster och den blodröda himlen brinner av en fruktansvärd eld. Det är strängt förbjudet att gå utanför skogarnas bevakade gränser. Men en natt sänker sig ett oväder över dalen. Åskan och stormen för Enya högst upp i bergen, och för första gången ser hon bortom dem. Där finns inget svart hav. Inga monster. Ingen blodröd himmel. Där finns slottet Valentin. Och Enya förstår att hon måste gå dit.

På vägen möter Enya många prövningar, där hon behöver ifrågasatta sig själv och vem hon ska bli. De flesta tonåringar är inte med om samma resa som Enya, mot ett slott med en tyrann som ska störtas, men de inre hindren och frågorna kanske är liknande. Att känna kärlek, hämnd, begär, och ett ifrågasättande av vuxenvärlden.

"Verkligheten är sällan vad vi tror, verkar liten när den egentligen är stor."

Slottet Valentins mysterier är ett gotiskt fantasyäventyr, där det typiska för genrerna sätter ramar för berättelsen. Det är en saga med en ung hjälte, som på vissa sätt håller sig inom ramarna men på andra sätt bryter mot det typiska.

Under månens ljus får vi följa Enyas resa bortom skogarna och mot den lynnige Valentins slott. En magisk, märklig och romantisk coming of age-fantasy inspirerad av gotiska romaner och Kate Bush. *Slottet Valentins mysterier* är läskigt kittlande, med en laddad stämning som får luften att vibrera. Välkomna till drypande blod, skakande nerver och bultande hjärtan! Välkomna till *Slottet Valentins mysterier*!

Har ni frågor eller funderingar så kontakta gärna oss på Backa Teater.

Varma hälsningar
Frida Svensson, informatör

frida.svensson@stadsteatern.goteborg.se
076-843 40 87

TEATER

Teatern är en av de få platser där vi tillsammans som individer upplever något som bara händer här och nu och aldrig mer. Det finns varken pausknapp eller möjlighet att få just exakt samma upplevelse igen. Vi möter tillsammans och reflekterar individuellt. Teatern är en plats där vi kan möta andras historier och kanske även få syn på oss själva.

Teater har använts till allt från att proklamera religion till att utforska skörheten i att vara människa i relation till andra. Som form har teatern tusentals år på nacken och är ett sätt att samtala om vår existens och tiden vi befinner oss i. Än idag spelas dramer som skrevs under antikens Grekland. Pjäser som Antigone eller Medea tolkas om utifrån den plats och tid skådespelet nu utspelas i, samtidigt skapas samtida scenkonst skriven och formad från vårt absoluta nu.

Det som alltid är centralt är att teatern uppförs för en publik och sker i dialog med och mot publiken. Eftersom teater händer här och nu tillsammans med publiken är du som publik väldigt viktig. Konsten är det som uppstår i mötet mellan scen och salong, mellan publiken och konsten.

FRÅGOR

Har du varit på teater någon gång?
Hur var det?
Vad är skillnaden mellan teater och film?
Vad är en publik?
Vad är skillnaden mellan att uppleva något tillsammans med andra och att uppleva det själv?
Hur är det att vara publik på en teater? Är det någon skillnad från att till exempel gå på bio?

Enya Dubois
Rebecca Riggo

Mia Dubois
Eleftheria Gerofoka

Louis Dubois
Ove Wolf

Ivan Sacré-Coeur de Jésus, Riddare av det stora tomma
Adel Darwish

Soline, Besvärjerska
Anna Harling

Doktor Flesch
Benjamin Moliner

Hovpianisten
Mats Nahlin

Narren
Ulf Rönnerstrand

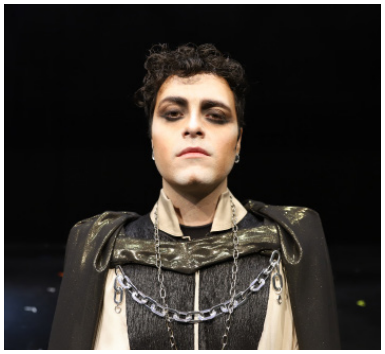

Maxime de Valentin
Andreas Ferrada-Noli

Georgina & Jerri
Ylva Gallon & Silan Maria Budak Rasch

Mirabella & Annabella
Ylva Gallon & Silan Maria Budak Rasch

ÎLE DE VALENTIN

Glömskans ö

BORGDALEN Från det väldiga slottet Valentin styr den unge Maxime de Valentin ön. Med skepp hämtas virke och grödor från Skogarna och människor från Gränderna.

GRÄNDERNA Ett tätbebyggt slumområde. Det går varken att ta sig ut eller in utan tillstånd från Maxime de Valentin, om man inte väljer den okända vägen över Det stora tomma.

DET STORA TOMMA Gaser, dimmor och okända krafter gör det till en livsfarlig, obeboelig öken.

SKOGARNA Bebos av vilda varelser, märkta av ond magi. Här bor även Louis Dubois med sin familj och dottern Enya.

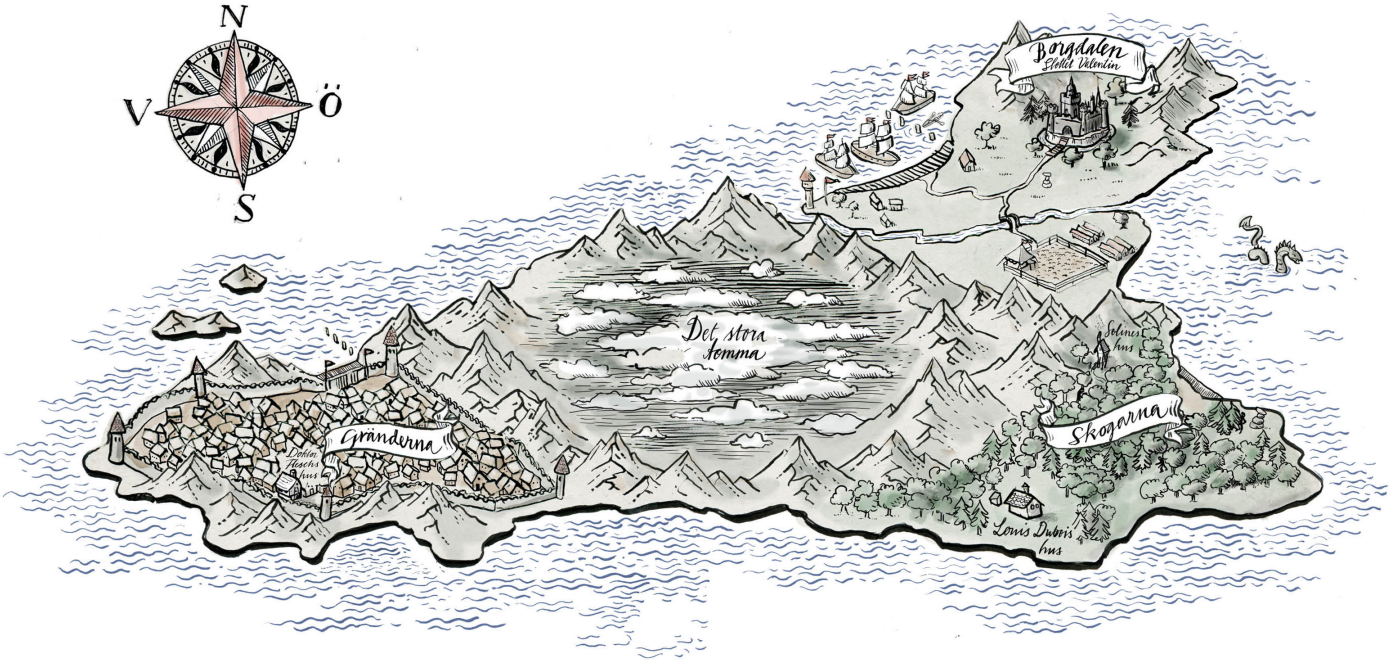

Vi väljer inte var och när vi föds och de förutsättningar vi får i livet. Vissa kallar det slumpen, andra kallar det ödet. Vi hamnar någonstans på kartan och tvingas att upptäcka den värld och terräng vi hamnat i. Den här föreställningen är en inbjudan till ett sådant äventyr och ett försök att göra en karta över en gåtfull och mörk värld, tillsammans med Enya. Vi får följa henne från början på en upptäcktsfärd till slutet av en era.

Malin Axelsson, dramatiker och regissör

OSKULD, SKRÄCK OCH MOTSTÅND

Vi som gjort *Slottet Valentins mysterier* kallar det för gotisk fantasy. Fantasy för att vår huvudperson Enya är med om magiska saker i en sagovärld. Gotisk för att sagovärlden är dyster, full av hemligheter, spöken och låsta dörrar.

Föreställningen är inspirerad av Ann Radcliffes roman *The Mysteries of Udolpho* som skrevs i slutet av sjuttonhundratalet. Den är gotiskt spöklik och utspelar sig i en värld som ligger på gränsen till fantasy. Läsaren får följa med huvudpersonen Emily på ett äventyr i medeltidens Italien och Frankrike. Där hade Radcliffe själv aldrig varit, så mycket är helt påhittat. Karaktärerna är onda eller goda och allt i boken händer långt från läsarens vardag.

Radcliffe levde i en skrämmande tid. Den franska revolutionen ändrade ordningen i hela samhället. Det var många krig, bland annat om religion. Industrialiseringen skapade nya maskiner som man aldrig hade kunnat föreställa sig. Många var nog rädda för vad som skulle hända i framtiden.

Också vi lever i en tid där mycket ändras. Det kan finnas något tryggt med att tänka på det otäcka med hjälp av påhittade världar som ligger en bit bort från en själv.

Emilys och Enyas berättelser handlar båda om att klara sig utan sina föräldrar i en otrygg tillvaro. Precis som Emily måste Enya på egen hand försvara sig mot opålitliga skurkar. På en farlig resa där ett gammalt slott spelar en viktig roll löser både Enya och Emily mysterier och får i slutet stor makt över sina egna liv.

På så sätt liknar vår saga Ann Radcliffes. Samtidigt finns många skillnader.

Emilys sätt att lösa problemen är att göra som hennes pappa har sagt. Hon ska aldrig luras att tro på det övernaturliga och hon ska vakta noga på sin sexuella oskuld. Hon är jämt rädd för att bli våldtagen eller säga ja till att närma sig män vid fel tillfälle. Resan hon ger sig ut på sker inte av egen fri vilja. Hon blir tvingad. Målet med hennes resa är att komma hem igen och att äntligen få gifta sig med rätt person.

Enyas sätt att lösa problemen är att göra uppror mot sina föräldrar och självmant åka till platser som är förbjudna för henne. Hon kommer i kontakt med sin magiska förmåga och förstår att det hon tidigare fått lära sig var lögn. Hon har sex med helt fel person och hon gillar det. Sedan dödar hon både sin älskare och sin pappa och flyttar hemifrån. I hennes nya liv är kärleken till kompisar viktigare än romantisk kärlek.

Även om Enya gör tvärtemot Emily handlar båda berättelserna om att bli av med den sexuella oskulden vid rätt tillfälle och samtidigt om att bli av med oskuldsfullheten. Enya och Emily förstår alltmer att man inte kan lita på vem som helst. Det blir helt enkelt farligt för dem att tro på att andra vet och vill deras bästa. För att kunna ta hand om sig själva och försvara sina vänner när orättvisa saker händer behöver de kunna hålla fast vid vad de själva vet är sant.

Egentligen är frågan om oskuldsfullheten mycket viktigare, både för berättelserna och verkligheten, än frågan om oskulden. Sexuell oskuld kan man ha eller mista. Den säger ingenting om hur man är som person. Men att själv börja ta ansvar för sitt liv innebär i alla fall delvis att göra sig av med oskuldsfullheten.

Att växa upp och hitta sin egen styrka kan se ut på så olika sätt. Kanske man behöver göra mer som Emily eller mer som Enya. Oavsett kan det vara skrämmande, men framför allt spännande, att börja lösa mysterierna i sitt eget liv.

Tova Gerge,
Dramaturg

SOLINE

När tre droppar blod faller från denna flickas hand,
ska hennes mördare knacka på den dörr hon står invid,
och makten över denna glömskans ö ska skifta...

GOTIKENS INGREDIENSER

Den gotiska skräckromantiken som genre föddes i England 1764 med att Horance Walpole skrev *The Castle of Otranto: A Gothic Story.* Gotiken som begrepp har sitt ursprung i att det använts av romarna som skällsord för det gotiska folket. Romarna ansåg att det gotiska folket var barbarer och med det fick även ordet ”gotiken” de associationerna. Gotiken som genre har fått med sig den mörka och barbariska känslan, trots att den gotiska kulturformen utifrån arkitektur utmärks av stora fönster och mycket ljusinsläpp. De gotiska skräckromanerna skrevs oftast av brittiska kvinnor och med en skör kvinnlig huvudkaraktär. Syftet med berättelserna var att väcka starka känslor och den starkaste känslan man kunde känna, var skräck.

Slott

Fullmåne

Natt

Labyrinter

Katolska skurkar (fransmän eller italienare)

Melankoli

Nostalgi

Banditer

Ruiner

Nattliga resor

Sex (gestaltat som våld eller perversion)

Spöken eller påstådda spöken

Oskulder i nattljus

Underjordiska källargångar

Målningar som kan vridas på eller bli levande

Böcker om gotiken, skräck och fantasy

De mörka labyrinterna: Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel - Mattias Fyhr
Fantasins urskogar: Skräck, fantasy och science fiction i begynnelsen - Rickard Berghorn (red.)
Studier i svart: Livet och döden i universums spegling - Rickard Berghorn (red.)
Victorian Gothic: Literary and cultural manifestations in the nineteenth century - Ruth Robbins & Julian Wolfreys (edit.)

ATT SKRIVA FIKTION

Föreställningen *Slottet Valentins mysterier* växte fram genom samtal mellan Backa Teater och Malin Axelsson som är regissör och dramatiker. Det diskuterades kring de stora frågorna i livet och vad teatern och världen behöver för slags föreställning just nu. Samtalen flöt även in på genre och på vilket sätt vi är medvetna om genre idag, i och med det stora utbudet av film och serier. Idén kring *Slottet Valentins mysterier* blev en blandning av gotisk saga och fantasyäventyr. Inslag från båda världar och ett utforskande av vad olika element kan ge berättelsen. En filmad intervju finns att se där Malin Axelsson och skådespelarna Rebecca Riggo och Andreas Ferrada-Noli pratar om hur processen med föreställningen har sett ut och hur det har varit att sätta sig in i rollerna. Att spela en tonåring har lett tankarna tillbaka till när de själva var i den åldern och ett utforskande av vilka frågor och funderingar som gick runt i huvudet då.

ÖVNING

Skriv egen fiktion enligt modellen för Hjältens resa eller plocka isär en redan skriven berättelse utefter de olika stegen.

Hjältens resa är en skrivmodell som bygger på Joseph Campbells teorier. I boken The Writer's Journey av Christopher Vogler finns teorin mer utvecklad och förklarad. På nästa sida finns en förenklad version av modellen, inspirerat av ett reportage i tidningen Skriva. Finns på https://tidningenskriva.se/reportage/hjaltens-resa-tolv-steg.

HJÄLTENS RESA

1. Berättelsen börjar i den vanliga världen där hjälten lever sitt vardagliga liv. Det är vanligt att hjälten möter någon form av motgång och med det hamnar i underläge.

2. En budbärare hör av sig till hjälten eller visar sig på något sätt. I samband med det sker något oväntat och anmärkningsvärt och budbäraren säger till hjälten att det är dags att göra något åt detta. Hjälten måste agera.

3. Hjälten är inte peppad på att agera, utan vill fortsätta sitt vanliga liv.

4. Hjälten träffar sin mentor och får insikter och lär sig nya saker.

5. Något händer som gör att hjälten ändrar sig och går med på uppdraget som budbäraren förmedlade. Detta steg kan kallas Point of no return, eftersom hjälten inte kan återvända utan behöver fullfölja uppdraget. Detta är den första dramatiska höjdpunkten.

6. Hjälten möter utmaningar och fiender på vägen. Hjälten får även vänner.

7. Resan fortsätter och konflikten i berättelsen blir mer och mer påtaglig och svår att undvika.

8. En prövning uppstår och hjälten stöter ihop med skurken eller det hinder som står i vägen för att lösa uppdraget. Detta är den andra dramatiska höjdpunkten.

9. Hjälten får någon typ av belöning. Det kan vara kunskap, insikter eller föremål som på något sätt förändrar förutsättningarna för att hjälten ska klara uppdraget.

10. Hjälten vill återvända hem, men på vägen finns hinder. Det som hjälten lärde sig i förra steget kommer till användning och utvecklas.

11. Hjälten dör en symbolisk död, och återuppstår. Hjälten är starkare än innan och förändrad.

12. Hjälten får användning av belöningen. Berättelsen som helhet bekräftas och hjälten hyllas som just hjälte.

BOKTIPS

I arbetet med Slottet Valentins mysterier passade vi på att fråga experter på ämnen som föreställningen berör. Pontus Kjellberg och Glenn Peterson jobbar på Science Fiction Bokhandeln i Göteborg och de berättade för oss på vilket sätt fantasy kan vara som en träningscykel, de avslöjade vad de tror är nästa stora ungdomstrend och sen gav de oss några boktips på fantasyböcker för ungdomar.

Den filmade intervjun finns att se på www.vimeo.com/671198722

The Poppy War
R. F. Kuang
Boken utspelar sig i en fantasyversion av det historiska Kina, vilket blir anfallet av en fantasyversion av Japan. Den unga hjältinnan bryter mot alla konventioner. Hon ser till att komma in på den ansedda skolan där hon lär sig att slåss och fäktas med svärd samt använda magi. Boken är välskriven och porträtterar fina karaktärer. Eftersom berättelsen utspelar sig i Kina, är drakarna från den kinesiska kulturen, och inte den västerländska, vilket gör boken speciell.

Raybearer
Jordan Ifuekos
En sagoliknande fantasy som utspelar sig i Afrika, där karaktärerna behöver hantera bland annat lejon och en massa mygg. Det är myggnät överallt och folk dricker mangojuice istället för öl. Det gör berättelsen annorlunda, men inte oförståelig. Språket liknar det i Tusen och en natt och gör boken värd att läsa bara för språket i sig.

Trollkarlen från övärlden
Ursula K Le Guin
Boken är en lite annorlunda typ av fantasy. Den utspelar sig under bronsålderns tid och inte högmedeltiden med sina rustningar, som annars är vanligt. Huvudkaraktären åker till en trollkarlsskola och börjar utbilda sig där. Det är inte Harry Potter-varianten av trollkarl, utan huvudpersonen ska lära sig bli gammal gubbe med skägg och stav á la Gandalf eller Merlin. Och sen är det riktigt många drakar.

HIGH eller LOW?

Inom fantasygenren kan verken värderas utifrån hur high eller low fantasy de är. Ju mer ovanliga saker ett verk innehåller desto mer high fantasy är det. Drakar, häxor, trollformler, magi gör att verket klättrar högre och högre på skalan. Ett exempel på high fantasy är Tolkiens berättelser Sagan om ringen och Bilbo, där berättelsen är väldigt olik vår verklighet. Tvärtom kan ett verk också vara low fantasy och då inte innehålla så mycket fantasyelement. Ett exempel på det är Game of Thrones, som är väldigt lik vår egen medeltid, där de händelser som gestaltas inte är så ovanliga. Sen finns det så klart inslag av fantasy som den som har sett serien säkert tänker på. Det går att vara ganska oense om hur high eller low ett fantasyverk är. Vi ser olika på vad som skiljer vår egen värld från en fantasyvärld.

TEST

Testa hur high eller low ett fantasyverk är. Testet kan göras på föreställningen ni sett eller annat valfritt verk. Det kan vara en bok, en film, ett spel eller kanske en detaljrik bild. Testet hittar ni på nästa sida med förslag på frågor som kan ställas till ett fantasyverk för att ta reda på hur high eller low fantasy det är. Kanske kan ni komma på fler frågor?
Ju fler samlade stjärnor, desto mer high fantasy anses verket. Ju fler samlade blixtar, desto mer low anses fantasyverket.

GRUPPÖVNING EFTER TEST

Skriv varje verk på ett papper och placera dem på rad på till exempel en vägg, utefter var på skalan de hamnade. Kanske har flera personer testat samma verk, men kommit fram till olika resultat.

TEST

Världen

En fantasyberättelse kan utspela sig i en värld som är helt olik vår värld, som i Sagan om ringen. Men den kan också utspela sig i en värld som liknar vår, som i böckerna om Harry Potter. Där utspelar sig berättelsen i London som vi känner till staden, men där det finns magiska portaler till en trollkarlsvärld, men som fortfarande existerar i London. Hur ser världen ut där berättelsen utspelar sig? Liknar den världen som vi lever i eller är den fiktiv?

★ Världen är påhittad och helt olik vår vanliga värld.

Världen liknar vår vanliga värld. Den utspelar sig inom samma universum.

Magi

Trollkarlar, häxor, spådomar, besvärjelser, förtrollade föremål. Magi kan vara en stor del av en berättelse och självklart för alla som befinner sig i den världen. I andra berättelser finns inte magi över huvud taget. Det kan också vara så att magi existerar men att den måste hållas hemlig för andra inom berättelsens universum. Vilken roll har magi i den värld du undersöker?

★ Magi existerar och det tillhör det vanliga livet.

Magi är inget naturligt inslag i världen. Magi ska helst hemlighållas från andra och när någon ser magi användas blir de överraskade.

Karaktärer

I fantasyvärldar rör sig människor, men också andra varelser, raser och folkslag som till exempel feer, troll, alver, dvärgar och knytt. Vilka karaktärer och andra varelser finns i den fantasyvärld du tagit del av?

★ Berättelsen utspelar sig i en värld där människor lever tillsammans med flera andra raser, varelser och folkslag.

Berättelsen utspelar sig i en värld där människor lever ensamma, men det kan förekomma inslag av andra varelser, exempelvis drakar.

Bakgrundshistoria (Lore)

En berättelse kan vara genomtänkt i minsta detalj, även om alla dessa detaljer inte kommer till användning i berättelsen. De kan finnas i bakgrunden och bara skymta vid vissa tillfällen. En sådan bakgrundshistoria kan innehålla historia om platsen där berättelsen utspelar sig på, religion som utövas eller karaktärernas släkthistoria. Kartor över stora landskap och släktträd kan förekomma för att läsaren lättare ska kunna hänga med.

Lore, är ett begrepp för en sådan typ av bakgrundshistoria och inom fantasy syftar det till bakgrundsdetaljerna i världen. De stora och små detaljerna som hjälper till att få en fiktiv miljö att kännas verklig. Finns det en detaljerad bakgrundshistoria till världen där verket utspelar sig?

★ Det finns en detaljerad bakgrundshistoria.

Det verkar inte finnas en detaljerad bakgrundshistoria.

ENYA

Är det kärlek... eller något annat... hur ska jag veta, jag som aldrig känt det som jag känner nu?

MAXIME
Jag borde äta upp min längtan,
göra en delikatess av mitt begär.

Vad tror du det är Enya känner?
Vad tror du det är Maxime känner?

Normen för kvinnan i en gotisk berättelse är att hon är oskuldsfull och skör. Passar Enya in i den gotiska normen?

UNGDOMSPSYKOLOGI

Tonårstiden är, förutom spädbarnstiden, den period då människan genomgår störst förändring. På olika sätt försöker tonåringen hantera dessa förändringar och samtidigt experimentera med sin identitet för att hitta sin plats i världen. Tonåringen testar sig fram för att se vem den vill vara och hur omvärlden reagerar på det. Vi har pratat med psykologen Andreas Palmberg från Barn och ungas psykiska hälsa i Kungsbacka om vad som förändras biologiskt, psykologiskt och socialt när en människa blir tonåring.

FRÅGOR

När slutar man vara barn?
På vilka sätt har du förändrats det senaste året?
Tror du att du kommer vara samma person om ett år som du är idag?

HEMSIDOR FÖR ATT LÄSA MER

www.ung.psykologiguiden.se
www.1177.se/Vastra-Gotaland/barn--gravid/sa-vaxer-och-utvecklas-barn/barnets-utveckling/tonaringar-13-18-ar

ÄR VI ALLA ENYA?

Backa Teater bad tre kreatörer inspireras av Slottet Valentins mysterier och tolka hur det är att växa upp och gå sin egen väg. Vi filmade dem under arbetsprocessen, samt det färdiga verket. Se filmerna för att höra kreatörernas tankar om projektet och den stora frågan om hur det är att växa upp. En av kreatörerna tror att hon inte är ensam om sin upplevelse och frågar sig ”Är vi alla Enya?”

ÖVNING

Som tonåring är man mitt i att växa upp. Det kan vara svårt att se på det utifrån och tolka hur det är. Vi ger förslag på några utgångspunkter där man kan använda en konstnärsform som uttryck. Välj en fråga och en konstform.

FRÅGOR

Hur är det att vara du just idag?
Hur är det att gå från att vara barn till att bli tonåring?

Nor Ajami, Street art-konstnär

”Jag bor i ett område där det var väldigt mycket rasism och mobbning. Då brukade jag vända mig till konsten och måla och det kunde muntra upp mig. Och på det sättet hitta min egen väg.”

Se filmen på www.vimeo.com/680042002

Mona Namér, Dansare, Koreograf & Visual Artist

”Jag tror jag själv har hittat min egna väg mycket genom att resa, alltså jag har varit utomlands mycket och träffat folk som brinner för samma sak som jag gör. Hitta folk som är passionerade. Över konst, över livet, över att göra skillnad.”

Se filmen på www.vimeo.com/680020970

LOUIS
Om jag inte dödat din mamma skulle vi båda varit döda...

ENYA
Jag hade kunnat förlåta dig för det enda, men alla andra du har slaktat..! Alla gånger du kommit hem med den där lukten..

LOUIS
Min roll att slakta höll dig skyddad...

När är det rätt att offra andras liv? När är det fel?

Vad hade du gjort i Louis situation?

NARREN

Fångad i repliker är vi alla, fast i ett förflutet
är vi också, barn som vuxen, ända fram till slutet
och vem är jag? I´m all yours, en clown i nöd
som måste stå här och berätta till min död.

Vad är Narrens funktion i berättelsen?
På vilka sätt påverkar han berättelsen?

Narren blir fångad i spådomen om att han ska fortsätta berätta sagan om den glömda ön. Kan han göra något åt sin situation?

Kan alla förändra sin situation i livet?
Vad kan vara hinder till att förändra sitt liv?

ATT PRATA SCENKONST

Var skall du börja och hur kan du föra samtalet om en konstupplevelse vidare? Syftet med att prata om en scenkonstupplevelse kan vara att ge var och en av individerna i klassen möjlighet till en djupare förståelse för just sin individuella tolkning.

Konst kan vara drabbande, härlig, svår eller ointressant. Men en av de främsta egenskaperna hos ett konstverk är just att oavsett vad du tycker om det så är det en reflektionsyta där du speglar dig själv – verket i sig fungerar som ett bollplank för dina egna värderingar. Som lärare behöver du inte vara expert på en scenkonstföreställnings innehåll, tematik eller problemställningar. Du som lärare är också en åskådare och har precis som dina elever din egen upplevelse av det ni ser ihop.

Att kunna prata om upplevelsen inom ett tydligt ramverk skapar en djupare analys av det en upplevt. Då ges möjligheten till att lyssna på andras individuella tolkningar utan att för den sakens skull hamna i polemik om vem som har tolkningsföreträde i värderingen av konstverket. Att i grupp kunna diskutera upplevelsen och lyssna på andra stärker oss som individer och vi lär oss även att avkoda andra delar av samhället.

Konst har alltid en mottagare och en avsändare. Konst är subjektiv och i en scenkonstföreställning består allt du ser av val. Det finns en anledning till att rummet ser ut som det gör. Att ljuset har just den nyansen, att kläderna ser ut på ett visst sätt och att ljudet är precis exakt så som det är.

Det finns en uppsjö av olika former av samtalsmodeller som går att presentera. Vi bygger modellen efter En väv av tecken samt Att prata scenkonst - en enkel metod för klassrummet av Anna Berg för Regionteater Väst, båda baseras på en klassisk konstanalys.

Genom att utgå ifrån föreställningens form, hur det ser ut och vilka val som har gjorts, kan det vara lättare att gå in djupare i förståelsen för upplevelsen. Utgångspunkt för ett samtal om en scenkonstupplevelse bör klarläggas med att det inte finns något rätt eller fel i tolkningar. Sätt gärna upp regler för samtalet och presentera hur det ska gå till. Undvik gärna att samtalet börjar med värderingar som att föreställningen var bra, dålig, svår eller jobbig. Börja med att ta fram konkreta saker i föreställningen, för att senare komma till att tolka dessa. Allt går att analysera eftersom att allt är val som gjorts av en anledning. Utgå från dig själv och din upplevelse.

För att förenkla begreppen delar vi in konstverket i följande kategorier:

Känsla
Association
Tolkning
Kunskap
Åsikt

Känsla är privat och något som kan vara såväl svårt att sätta ord på och något en vill behålla för sig själv.

Association är i mötet med en konstupplevelse subjektiv och bygger på individens egna erfarenheter. Dessa kan vara intressanta för individen själv men kan i ett gemensamt samtal vara svårt att utgå ifrån.

Tolkning kan göras tillsammans. Individers olika tolkningar kan komplettera varandra, samt öppna upp för nya sätt att se på ett konstverk.

Kunskap är något som kan vara intressant i mötet med ett konstverk, men kan bli en låsning. Den som vet mest eller kan flest ord har plötsligt företräde i analysen. Tolkningsföreträdet hamnar då hos den personen.

Åsikt riskerar att låsa ett samtal. Den enskilda individens åsikt om upplevelsen är dess åsikt och inget som egentligen går att gå vidare med eller ger något till någon annan. Om individ 1 tyckte verket var bra och individ 2 tyckte det var dåligt så hamnar samtalet i vem som har tolkningsförträde och inte i en tolkning av verket.

Alla dessa delar kan komma upp i samtalet, men genom att starta i en analys öppnas möjligheten upp för att alla ska kunna delta och för att konstverket i sig skall få en möjlighet att växa.

Tolkning: övning

1. **Vad minns du?**
   Låt gruppen individuellt, i tystnad, tänka på en scen de minns från föreställningen.

2. **Vilka delar består föreställningen av?**
   Lista tillsammans, exempelvis på tavlan så att alla ser, de beståndsdelar som skapar en föreställning. Steg 1 kan vara till hjälp för att få syn på olika beståndsdelar. Det kan vara ljud, ljus, kostym, rekvisita, scenografi, mask, rörelser, text osv. Fler beståndsdelar, som inte är lika självklara, kommer säkert upp i ett gemensamt samtal. I detta steget görs en lista, inga tolkningar.

3. **Vilka scener består föreställningen av?**
   Gå igenom föreställningen från start till slut. Vilka scener är med? De scener som eleverna tänkte på skrivs upp i ordning och fylls ut med de resterande.

4. **Vad betyder de olika valen?**
   Applicera beståndsdelarna (steg 2) på de olika scenerna (steg 3) och fundera tillsammans på varför det ser ut som det gör. Alla val i föreställningen är medvetna val. Vad betyder de olika tecknen? Vad kan det innebära för föreställningen? Förändrar det vår bild av den?

5. **Vilka är vi som publik?**
   En scenkonstföreställning är en gemensam upplevelse där publiken är medskapare till det som sker i rummet. Hur användes publiken i föreställningen? Vem är du, som en i publiken, i relation till det som sker?

Läs mer. www.annaberg.org

Är Enya en hjälte?

Vad tror du händer efter att berättelsen är slut?

AV och REGI: Malin Axelsson
SCENOGRAFI och KOSTYM: Anna Dolata
KOREOGRAFI: Amanda Apetrea
LJUSDESIGN: Anna Wemmert Clausen
MASKDESIGN: Josefin Ekerås
KOMPOSITÖRER: Anders Blad, Daniel Ekborg, Kristina Issa, Jonas Redig
LJUDDESIGN: Jonas Redig
SÅNGTEXTER: Kristina Issa
DRAMATURGER: Tova Gerge, Magnus Lindman

SKÅDESPELARE: Silan Maria Budak Rasch, Adel Darwish, Andreas Ferrada-Noli, Ylva Gallon, Eleftheria Gerofoka, Anna Harling, Benjamin Moliner, Rebecca Riggo, Ulf Rönnerstrand, Ove Wolf
MUSIKER: Mats Nahlin

REGIASSISTENT: Felicia Stjärnsand

SCENBYGGE: Backa Teater teknik, Tomas Heyman, Emil Larsson
BELYSNINGSMÄSTARE: Christofer W Fogelberg, Jenny W Fogelberg
LJUDTEKNIKER: Simeon Hillert

KOSTYMMÄSTARE: Helena Arvidsson O´Byrne, Ellinor Landal
PATINERING: Helena Henning
REKVISITA, ATTRIBUT och DEKORMÅLERI: Wanja Johansson Fernandes, Ulrika Kerstinsdotter, Emelie Andreassen (praktikant från Formakademin)
MASKÖR: Maja Asp
SCENTEKNIKER: Mattias Ek, Wanja Johansson Fernandes, Ulrika Kerstinsdotter, Krister Nylander
KOSTYMVÅRD: Malin Garellik

INFORMATÖR och LÄRARMATERIAL: Frida Svensson
MARKNADSFÖRARE: Cecilia Floris, Matha Tedla
PUBLIKARBETARE: Ulrika Andersson
FOAJÉPERSONAL: Emma Bengtsson, Mia Olsson
PRODUCENT: Anna Isakson, Emelie Wessberg
PRODUKTIONSASSISTENT: Mia Olsson (praktikant från Kulturverkstan)

TEKNISK CHEF: Nicholaus Sparding
CHEFSPRODUCENT/ADMINISTRATIV CHEF: Lisa Nowotny
KONSTNÄRLIG LEDARE: Lars Melin
VD: Björn Sandmark
FÖRLAG: Colombine Teaterförlag

FÖRESTÄLLNINGSFOTOGRAF: Ola Kjelbye
PROGRAMBLADSLAYOUT: Jonas Kündig
KARTA: Kajsa Bergström Feiff

MUSIK: All musik i föreställningen är komponerad av Backa Teaters musiker, förutom "More than words" av Extreme (Nuno Bettencourt, Gary Cherone)

Tack till: Lindholmens tekniska gymnasium, Anna Lundberg, Hannes Hansson, Carl-Michael Edenborg, Alva Kättström & vår unga referens- och provpublik.

Urpremiär 25 mars 2022 på Backa Teater

Göteborgs Stadsteater är ett av Göteborgs Stads helägda bolag med bidrag från Västra Götalandsregionen och Statens Kulturråd.

BACKA TEATER

GöteborgsStadsteater